

Storslagen hembygdsfest på Vormsö.

Över 500 deltagare.

Söndagen den 23 maj anordnade S.O.V:s Vormsöavdelning friluftsmöte på Kalkugnsbacken i Hullo. I strålände solskensvader mötte Nuckö- och Vormsöbor upp till stämmingsfullt samkväm.

Mötet öppnades med hälsningsanförande av prosten Hj. Pöhl, som under betonande av samhörighetens ande i svenskhetsarbetet hälsade alla gäster hjärtligt välkomna.

Dagens festtalare var rektor Byström från Birkas, som på ett lättfattligt sätt klagjade för de församlade aktuella jordbruksfrågor. Rektorn som på lördagen utstakade ett provfält på prästgården underströk vikten utav medicin för jorden och kraftsamling i estlands-svenskarnas kulturella strävanden.

Nuckö manskör under ledning av folkhögskolläraren Viktor Pöhl sjöng med musikalitet och kläm med ryckande nummer. Bygdemålsberättaren August Söderholm avlockade den i spänning lysnande skaran den ena skrattsalvan efter den andra i den på Nuckömål sammansatta komödin "Min tjänsteflicka."

Läraren A. Samberg utökade programmet på ett förtjänstfullt sätt genom deklamation

Skolföreståndaren Anders Nyman sade i sitt avslutningsord, att dagen förpliktar Vormsöbona till ett genbesök hos våra vänner på Nuckö. Under unisont avsjungande av "Mordersmålets sång" önskade man varann "på gott återseende."

Svensk sång till skolor i Amerika.

Om det går som mr. Marshall Bartholomew från U.S.A. tänkt sig, skall det inte dröja länge förrän amerikakanska skolbarn och annan studerande ungdom får sjunga svenska folkvisor och annan svensk musik. Han är ute på en lång europeisk rundresa och befinner sig nu i Sverige för att söka kontakt med några ledande musikaliska personligheter där.

— Bara det allra bästa kommer i åtanke för den nya stora sångbok med internationellt inslag, som vi nu utarbetv, säger mr. Bartholomew.

Oväder ramponerar 30 hus i Budapest.

Budapest med omgivning har hemsöktes av ett häftigt oväder. En mängd byggnader ramponerades, och i förstäderna måste omkring 30 hus utrymmas, emedan man befarade att de skulle störta samman. Stadens elektricitetsverk och ett barnhem sattes delvis under vatten. På sistnämnda platsen omkom barnhemmets präst när han sökte rädda ett spädbarn, som i sin vagga bortförts av vattenmassorna.

Morsdag

firades på hävdvunnet sätt i hem och skolor. I Tallinn hade en enkel fest arrangerats i Svenska skolan för elevernas mödrar. Programmet upptog tal av skolans föreståndare, sång av eleverna, fyrehändig pianomusik samt uppläsning. De yngsta eleverna hade ritat och textat en personlig hälsning till mor.

Husens yttre målning.

Ordnandet och förskönandet av landsbygdens utseende har såsom en allmän nationell uppgift upptagits på dagordningen. Över hela landet har ett intensivt arbete för hemmens förskönande ingångsatts — med statsälste K. Päts som hederspatron. För ordnandet och förskönandet av hemmens närmaste omgivning ävensom av offentliga byggnader och platser hava breda folklager, sammanlutningar och officiella institutioner intresserats.

Bland de olika uppgifterna på detta område skelar bopningshusens och byggnadernas yttre inordningställande en betydande roll. Av byggnadernas yttre framgår ju folkets ordnings- och skönhetsinne, och den allmänna bilden av våra byggnader förlämnar landsbygdens dess utseende. Det ledande motivet för detta hemförsköningsarbete bör därför vara — husen och deras omgivning i ordning!

Bland dessa ordningsarbeten är målning av husen av stor betydelse. Genom målning erhåller byggnaden sitt slutliga utseende, genom målning framhäves dess byggnadsstil, genom målning skyddas byggnaden mot väderlekens och andra skadliga inverknings. Därför är byggnadernas yttre målning av stor betydelse för såväl deras förskönande som bibehållande.

Vid verkställandet av angivna målningsarbeten bör en hel rad av tekniska omständigheter och skönhetsfordringar be-

tingade fall iakttagas. Önskar man utföra ett hållbart arbete, bör man veta, att olika byggnadsmaterialer kräva olika målningsmetoder. Därför bör målaren framför allt komma till klarhet om vilka målningsmetoder som äro lämpliga för byggnaderna i fråga.

Användandet av svenska färger är särskilt att rekommendera för trätak, då dessa färger vid rätt tillvägagångssätt äro mest hållbara. Även vid väggar med panel av ohyvlade bräder är den svenska målningsmetoden billigast.

Vid val av färger har målaren först och främst att iakttaga att husens byggnadsstil framhäves. För detta ändamål är det ytterst viktigt att genom färgen åtskilja husets väggyta från dess övriga delar. I princip bör förfaras på följande sätt: är husväggens färg ljus, böra de arkitektoniska delarna — gavellister, fönster- och dörrinramningsbräder, knut- och vattenbräder samt ventilationstrumma — målas med mörkare färg; är husväggens färg mörk, böra övriga delar målas ljusare. För dörrar och luckor rekommenderas en tredje specialfärg, då detta betydligt höjer husets yttre.

Vid sidan av väggytornas målning har taket en rätt så stor betydelse. Särskilt å landsbygden, där hos oss huvudsakligen trä användes för täckning av tak, kan genom takets målning byggnaderna givas ett livligare utseende. Emedan vid målning av trätak svensk rödfärg bör användas, kan husen därigenom förlänas ett glatt utseende, som alltid väl harmonierar med den omgivande naturen. Målning av tak med nämnda färg kan även därför rekommenderas, att denna betydligt skyddar taket mot yttre inverknings och därigenom förlänger dess varaktighet. Våra snörika och kalla vintrar hava blivit kortare, vilket medfört längre nederbördsrika vår- och hösttider. Detta är emellertid trätakets hållbarhet till kännbar nackdel. Därför bör större vikt läggas på trätakets inordningshållande, emedan he-

Boknytt.

Till redaktionen har insänts "Svensk-estnisk Reseparlör," sammanställd och utgiven av Andreas Stahl, Tallinn. Pris: 75 cent.

Häftet, som omfattar 32 sidor, innehåller ett rikt urval för den svenske turisterna lämpliga ord och fraser från olika områden och kan därför på det varmaste rekommenderas.

Då ju inte allaresande svenskar behärska tyska språket, med vilket man här i landet förutom med riksspråket närgör lunda reder sig, torde denna lilla hjälpreda bliva till största nytta. Parlören finnes tillgänglig på alla estniska Stockholms- och Finlandsbåtar, å kurorterna samt hos turistorganisationerna m. fl.

*ÄNNU ÄR DET ICKE FÖR
SENT ATT PRENUMERERA
PÅ KUSTBON.*

la husets öde till stor del är beroende av takets tillstånd.

Vid nya byggnader och vid användning av lövträd som taktäckningsämne är det önskvärdt att impregnera trätaget med brännskiffer-impregneringsolja. För detta ändamål bör täckningsmaterialet — spjåle, spånor, lister och kilar — före påspikningen impregneras med upphettad impregneringsolja. För att uppliva ett impregnerat tak kan impregneringsoljan tillsättas med något svensk Falu rödfärg.

Men icke allenast i fråga om målning av bonings- och uthus bör hänsyn tagas till hållbarhet och skönhetskrav. Även staket, grindar och broar böra genom målning göras motståndskraftigare mot yttre inverknings och samtidigt skall därigenom skapas en faktor för vår närmare omgivnings förskönande.

Över hela landet försiggår en nydaning i målningens tecken och här gäller det för svenskbygden att visa, att den vandrar i främsta led.

I nästa nummer lämnas några praktiska råd om blandning av färger och målning.

Skrivtävlan.

Till den i "Kustbon" utlysta skrivtävlingen för skolorna har till red. insänts ett sextiotal tävlingsbidrag. Redaktionen tackar för det enastående intresset och börjar fr. o. m. detta nummer att publicera de bästa bidragen. Detta sker i nummerföljd, vilken dock icke äger något samband med slutbedömandet.

Sedan de bästa bidragen publicerats, äga lärarna rätt att delta i slutbedömandet genom att till red. skriftligt insända sin åsikt och därvid uppge bidragets nummer.

I övrigt hänvisas till tävlingsreglerna.

Red.

Skrivt. 1.

Till Morsdag.

Tiden går framåt, och snart blir det Morsdag. Då vill jag tacka min moder för allt, som hon gjort mig.

Hon satt vid min vagg, då jag var liten. Hon smekte min kind med sin lena hand. Hon såg med sina klara ögon i mina barnögon. Hon lugnade mig då jag grät. Det var med henne jag tog det första steget. Av henne lärde jag mig det första ordet. Hon lärde mig bedja. Hon, min kära mor, sjöng den första sången med mig. Medan hon satt och arbetade, satt jag på en pall och såg på. Hon lärde mig sy, och när jag sytt ett styng orätt, tröstade hon mig och hjälpte mig på rätt väg. När jag gick ut, klädde hon mig varmt och såg till, att jag ej förkylde mig. Medan jag var sjuk, satt hon vid min säng, höll min lilla hand i sin och såg på mig med allvarliga, sorgsna ögon.

När jag skulle till skolan, hjälpte hon mig med läxorna. Hon tröstade mig när jag ej redde mig med min uppgift. Sent på kvällen stoppade min strumpor, sydde min klänning, lagade min kjol... Hon kallade mig sitt solsken, fästän jag ej var värd därtill ibland.

Mor, kära, lilla mor, du har blivit svag, dina händer äro skrovliga av det myckna arbetet, men vad gör det.

Hur skall jag belöna mig för allt detta? "Tusen, tusen tack, mor." Ack, det var ännu inte nog för dig, fastän du tyckte, att det var för mycket. Ack, hur skall jag tacka dig? "Mor, lilla mor, som vårdat dig har ömt om oss alla både nätter och dar," — hur skall jag tacka dig? Jag vill göra som det heter i sången: "Den första blomman i vinterns driva, den vill jag giva min lilla mor." Men det räcker ju ej. Men mor, du är glad över vad som helst. När jag blir stor, skall du bo hos mig likt en drottning. I en bekväm vagn skall du varje söndagsmorgon fara till kyrkan. Ditt gråa hår skall ej behöva uttrycka någon sorg. Nej, frid och glädje skola råda där du finns.

Jag tackar dig tusen,
tusent gånger.

Mors lilla R. I. V kl.

Skrivt. 2.

Mor.

Alla ha en Mor, som de älska och ära. Men det kan också finnas sådana personer, som hata sin Mor. Jag för min del tycker att Mor är det högsta i världen. Och skulle jag ej älska henne, som gjort så mycket gott åt mig. Hon, som skulle ha offrat sitt liv för mig om det behövts. Skulle väl inte jag älska henne då? Mor, som strävar och arbetar för barnen när de äro små och tänker: "Nu är jag ensam, men snart äro barnen stora och då får jag hjälp." Men för mången går det helt annorlunda än de tänkt sig. Barnen växa upp och resa bort från hemmet ut i världen för att söka sig tjänst. Först tänker dom kanske på Mor och börja längta hem, men så småningom dör längtan efter hemmet och Mor, och till slut skriver dem inte mera hem. Ett sådant barn, som gör så har Mor ingen nytta av. Men det finns också sådana barn, som älska sin Mor så högt, att de inte kunna skiljas från sin Mor, eller, om de också skulle göra det, så tänka de ständigt på henne och skriva till henne.

V. kl.

Nattvardsungdom i Vormsö kyrka.

Pingstdagen samlades konfirmanderna vid Svenska Gymnasiet och Mellanskolan i Haapsalu till sin första nattvardsgång, i Vormsö kyrka. Den blomsterprydda kyrkan var till trängsel fylld utav församlingsbor och de unga nattvardsgästernas närmaste. Prosten Pöhl, som såsom läroverkets kristendomslärare även haft hand om konfirmationsundervisningen predikade. Vormsö kyrkliga sångkör medverkade med några stämmingsfulla sångnummer. H. Nattvard mottogs av följande konfirmander:

Johannes Hammerman, Ulf Wichman, Boris Vahk, Kurt Snabb, Lars Lilja, Alvin Isberg, Elmar Granberg, Manfred Stenberg, Alexander Alström, Alexander Treiberg, Edvad Moll, Anders Sjöman, Alvin Förberg, Maria Nyholm, Aina Dans, Gertrud Hammerman, Agneta Söderlund, Marta Ambros.

"Julens visor," en samling lussevisor och Luciasånger, Staffansånger, stjärngossevisor, trettondagsvisor, jultiggvisor, lekar och psalmeledier, utgiven av Knut Brodin, har utkommit på Åhlen & Söners förlag. 221 sid. — pris häft. Kr. 4:50.

Såsom titeln angiver, innehåller boken julsånger, både gamla och nya, tidigare kända och okända. För alla svenska lärare kommer boken att bli till ovärderlig nytta, då det gäller att tänka på skolans julfest. Det rika innehållet är välordnat, och nödiga förklaringar givas i mängd till de gamla visorna. Denna sångskatt borde icke få saknas i en enda svensk skola. Boken kan rekommenderas på det varmaste.

Av särskilt intresse för oss estlandssvenskar är, att "Julens visor" innehåller ett stort antal julpsalmer, upptecknade i Estlands svenskbygd. Därom säger bokens författare sålunda:

"Att så många melodier medtagits från de i ensamhet och förskingring levande svenskar i Estland beror först och

Rockefeller död vid 98 år.

Ägde bara 100 milj. kr.

En approximativ beräkning över John D. Rockefellers förmögenhet bekräftar, att den gamle oljekungen endast efterlämnade anspråkslöla medel i jämförelse med de förmögenheter han under årens lopp skänkt till välgörande ändamål. Boet visar tillgångar på c:a 100,000,000 kr., medan Rockefeller under sin livstid till välgörande ändamål skänkt bort 2.123.414.528 kr. 30 öre.

Tyska politiker skola arbeta i fabrik 14 dar.

Distriktsledaren för Magdeburg-Anhalt har bestämt att varje politisk ledare i distriktet i 14 dar skall arbeta i något industriföretag för att avlösa en arbetare, som därigenom får semester.

främst på att dessa psalmer försvunnit ur rikssvensk tradition, och i stället för att nöja oss med de i äldre psalmböcker förefintliga moledierna anser utgivaren, att den folkliga utformning och struktur psalmerna här erhållit är av större intresse och förtjänar beaktande minst lika mycket som originalmelodierna, som ju ändock finnas tillgängliga.

Estniska statens arkiv för folkloro i Tartu förvarar cirka 215 olika äldre och yngre folkliga psalmmelodier, alla upptecknade under de senast 15 åren bland Estlands svenska kustbefolkning av den estniska tonsättaren Cyrillus Kreek, ett arbete som är absolut enastående i sitt slag och som på ett eller annat sätt mer än väl förtjänade ett tack från svensk sida.

Av de estlandssvenskar, som sjungit dessa gamla psalmmelodier för musikdirektör Kreek, må nämnas Johan Viksten från Paslepa, Magdalena Öström, Lilla Rågö, Eva Heideman, Nuckö, Lena Reder, St. Rågö, Hans och Katarina Lingqvist, Vormsö, Eva Sandsten, Nuckö och Lena Vikman, Nuckö.

G. S.

75 år fyllde den 26 maj frk. Emilie Pisa (Byså) i Tellinn. Frk. Pisa har de senaste 10 åren omhänderhaft vaktmästarinnesysslan vid Svenska skolan, varvid hon alltid villigt bistått vid de praktiska arrangemangen för samkväm och teaftnar.

Född av svenska föräldrar (Dagösvenskar), har frk. Pisa under hela sin livstid hört till Sv. församlingen i Tallinn, till vars ivrigaste kyrkobesökare hon ännu räknas. I sin ungdom var hon i tillfälle att företaga resor till Tyskland, Schweiz, Italien, Russland m. fl. länder, och till dessa glada minnen återgå ännu ofta hennes tankar.

Frk. Pisa uppvaktades på sin högtidsdag av skolans lärare och elever. Några damer hade på kvällen inviterat 75-åringen till en kaffejudning i skolan.

S.

x

Skolexkursionerna ha börjat för i år. Läraren A. Bergman med elever från Roslep folkskola besökte Tallinn senaste lördag. Likaså ha eleverna från folkhög- och lantbruksskolan hälsat på i huvudstaden. Exempler mana till efterföljd.

S.

x

Några estlandssvenska ungdomar ha lyckats få anställning vid det nya turisthotellet i Pärnu. Måhända öppnar sig här ett nytt arbetsfält, då nu turistväsendet håller på att utveckla sig — icke minst tack vare de till flera tusental uppgående sommargästerna från Sverige. Det fordras språkkunskaper, smidighet och arbetsamhet för att de skola kunna fylla sin uppgift väl. Om de sköta sig bra, kunna de på detta sätt skaffa sig medel till fortsatta studier i Haapsalu och Tartu, vilket vore hedrande för dem.

S.

Värdinna sökes

till större bondgård i närheten av Viljandi.

Värdinnan bör självständigt kunna sköta hushållet och se efter tjänstepersonalen i hushållet och i ladugården.

Svar till red. "Värdinna."

Sport.

Söndagen den 23 maj hade sportavdelningen i Rikull anordnat tävling i terränglöpning.

Banan var svår — sandig — och utgjorde för A kl. 3 klm. och B kl. 1,5 klm.

Resultaten blevo följande:

A kl.	A. Neyman	11 min.
	A. Tenniste	11.2
	A. Adelman	11.10
B kl.	G. Brunberg	5.37
	J. Blank	5.44
	J. Granberg	5.46

Tävlingen försiggick under idrottsinstruktören Schönbergs ledning.

VM-brottningar som försiggingo i Paris o avslutades måndag natten med följande resultat:

1.	Sverige	13 poäng
2.	Finland	9 "
3.	Tyskland	9 "
4.	Estland	6 "
5.	Tjeckolovaket	4 poäng.

Övriga tretton nationer som deltog i tävlingen, erhöilo ingen poäng.

Elva järnvägsmän avrättade i Sovjet.

11 järnvägstjänstemän i Chabarovsk, som anklagats för att vara medlemmar av en trotskistisk spioneri- och sabotageorganisation, blevo på tisdagen avrättade. Allmänne åklagaren förklarade att de dömda bedrivit spineri för japansk räkning och förövat sabotage mot betydelsefulla järnvägslinjer i Fjärran Östern.

GENÉVE.

50 stater äro representerade vid den extraordinarie folkförbundsförsamlingen som öppnades d. 26 maj. Till församlingens president valdes turkiste utrikesministern Rusjdi Aras med 46 röster av 49. Genom enhälligt beslut upptogs Egypten i folkförbundet, varefter de olika staternas representanter hälsade den nya medlemmen välkommen. De nordiska staternas välkomsthälsning framfördes av utrikesminister Sandler.

HUSJUNGFU

sökes till herrgård i närheten av Tallinn.

Svar till red. "Husjungfru".

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

M. Westerblom, ansvarig red
A. Stahl.
N. Blees.
A. Aspelin.

Rüütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr 2:—	1 år Ekr. 4:—
1/2 " " 1:—	1/2 " " 2:—

Bästa drivkraft för fartyg

av alla slag är

Marin- J. M. June-
motorn motorn Munktell

A.-B. JÖNKÖPINGS MOTORFABRIK

el 197, 87 — JÖNKÖPING — Telegr. Moto.

Prima PORTLAND CEMENT

från

A/B Gullhögens Bruk, Skövde.

OTTO JANSSONS SKOFABRIK

Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23

Randsyddas skodon, Mans- och Gosskodon. Slitstarka. Goda passformer.

Efterfråga J—sons skodon. Bör finnas i alla välsorterade affärer.

FENIX

DRUVAN

Föreningsgat. 7.

Engelbrektsgat. 5.

Gå till den av dessa restauranger som är Eder närmast då Ni vistas i

MALMÖ

Intima och hemtrevliga lokaler.

Omtyckta klubbрум.

Direktion: Aktiebolaget Malmörestauranger.

Glöm ej

att Ni inbesparar 20% av arbetstiden om Ni använder

ORSA vedsåglad

Efterfråga dessa i närmaste järnaffär

Tillv: A/B ORSA Sågladsfabrik,

Ensamförsäljare:

Birger Olssons Järnhandel, Orsa.
Tel. Namnanrop. Telegramadress: Järnbirger.

Reserverad annonsplats.

Norrköpings Kemiska Undersökningsanstalt

Norrköping. Tel. 1249.

Utför kemiska analyser och provtagningar.
Inneh: Civiling. John Wanselin, stadskemist.